

SULT-prisen 18. august, 2005.

v/Janike Kampevold Larsen

Da har jeg gleden av å dele ut årets Sult-pris på vegne av Gyldendals legatstyre som består av Otto Hageberg, Kristin Aalen, Kjersti Bale, Geir Mork og jeg som står her, Janike Kampevold Larsen. Prisen er på 75.000,- og skal gå til et eminent yngre forfatterskap.

Prisen har vært delt ut syv ganger før, og vi er stolte over alle disse tildelingene. Likevel synes jeg det er grunn til å feste seg ved at de fire siste årene har tre av fire prisvinnere vært poeter. Noen mener at det er i poesien det virkelige språkarbeidet foregår om dagen. Sult-prisen har vært et uttrykk for dette. Så også i år: Poeten som skal motta prisen i dag er poeten som ga noen heldige av oss bakoversveis på Lillehammer for to år siden. Han leste diktene sine med et driv og et alvor som jeg aldri hadde hørt før. Det var da jeg oppdaget hva det vil si at noen leser som et rop, med Alvoret til en revolusjonær, som et komplett musikalsk arrangement; vokal, beat, gitar-riff – alt var der. Han leste altså som den musikeren han er, og med intensitet – som den latinamerikaneren han er. Det var Pedro Carmona-Alvarez. som leste da, og som skal motta Sult-prisen i dag.

Pedro Carmona-Alvarez debuterte i 1997 med diktsamlingen *Helter*. Siden kom romanen *La det bare bli blåmerker igjen* og diktsamlingen *Clown Town*. Det var dikt som siden skulle inngå i hans seneste diktsamling *Prinsens gate* fra 2004, han leste på Lillehammer.

Det er så lett å si at det er trykk i en poesi: at den ”treffer” eller at den har ”en særegen kraft”. Det kan gjelde for ulike poeter på ulike måter, og utfordringen er å klare å vise hva det er som skaper det særegne trykket i hvert tilfelle. Det er det jeg skal prøver her – å forklare hva som traff meg.

Carmona-Alvarez er en poet som tar for seg, snakker i store ord, uttaler seg på vegne av et stort ”vi”: ”Vi elsker smaragder/ kløkkelyder og skjærsild/ på gode dager/ fortiden og disse glimt av benker/ parker, sykkelstier og tunge trær/ som ligner gamle menn / som forvandles i feberen (s. 57). Jeg vet ikke mye om det latin-amerikanske lynnet, men jeg tar sjansen på å tilskrive denne sansen for stor og ømme vendinger en tradisjon som har mindre redsel for innlevelse enn det vår har. Og som er mindre redd for store sprang, som har et større insitament for å koble det individuelle til den politiske historien.

I diktet jeg nettopp siterte begynnelsen av, finnes noe poeten kaller

”menneskerikets tyngde” og denne tyngden finnes i alt – i radioens tale, i kyss og bitt, i dagligdagse ting, i lyset i en leilighet i Chile, i atter andre land, på andre steder, i andre tider, i mennesker som ikke er her lenger, i de nye historiene som må dannes. Diktene til PCA rives liksom ut av sprekke som dannes mellom virkeligheter og tider, alltid med et ekko av smerte, sårhet, og med en insistering på å *forholde seg*.

Jeg sier ikke dette fordi vi vet at denne poeten kom fra Chile til Norge som gutt og sikkert er blitt fortalt historier som skal og må fortelles. Jeg sier det fordi diktene hans nesten alltid skriver den individuelle smerten, lysten og leden inn i en historisk og kollektiv følelse av liv – inn i et stort ”vi”. Det er noe universelt over det meste Carmona-Alvarez beskriver. Diktene sier ikke: ”dette er min kjærlighet, og den er ulik, mer storslagen enn alle andre”. De sier heller: *vi* vet hva kjærlighet er, *vi* vet hva tap er og hvordan det er å våkne opp så fyllesjuk som vi aldri har vært før. Og det er jo mulig vi har å gjøre med nok en konsekvens av tradisjon, lynne og historie fra en poet som kommer fra et land der de verste tingene har rammet så mange likt. De verste erfaringene deles. De er ikke eksklusive – men det er heller ikke de beste.

Carmona-Alvarez’ diktstemmer taler på vegne av et talløst kollektiv av undertrykte, torturerte og sørgende. Og for et kollektiv av undertrykkere, torturister, bødler. Diktens ”jeg” og diktens ”vi” skifter stadig lokalitet, tid og miljø, og finner stadig vekk frem til bestialitet og desperasjon. Diktene slår fast fakta som er så harde at de er umulige, og benekter dem følgelig med den friheten som alltid gis innenfor et dikts rammer: ”det er ikke sant/ at studenter blir hentet om natten/ at folk forsvinner inn i varebiler/ at en bombe kommer til å eksplodere på et diskotek/ det er ikke sant/ at det hjelper å holde rundt hverandre, kysse hverandre om kveldene, legge ungene/ danse med tårer i øynene”.

Jeg vil gjerne tilbake til det *drivet* av språk som rammet meg første gang jeg hørte Pedro lese. Til de lange setningene, gjentakelsene, prosastrukturen som innretter seg etter en rytme som bryter den opp, og samtidig krever av den at den fortsetter på tross av bruddene. Prosa i fritt fall. Den lesningen viste meg hvilke vendinger det norske språket kan ta og hvilken rytme det – også – kan ha. Fra en som har tatt seg til rette i det med suverenitet og ydmykhet. Jeg er stolt og glad for å kunne tildele deg Sult-prisen for 2004.